

ÅRSBERÄTTELSE,

AFGIFVEN INFÖR

TEKNOLOGFÖRENINGEN (T.I.) I STOCKHOLM

VID DESS

TJUGONDE ÅRSHÖGTID

DEN 2 MARS 1881.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1881.

Årsberättelse,

afgifven inför

Teknologföreningen (T. I.) i Stockholm

den 2 Mars 1881.

Med denna dag har Föreningen åter avslutat ett gånget arbetsår, det tjugonde i ordningen från Föreningens grundläggning och det andra i det nya utvecklingsskede, som med senaste omorganisation inträdt. Under detta arbetsår hafva 37 personer antagit utfärdad kallelse, att som ledamöter i Föreningen inträda; af dessa voro 31 elever vid Tekniska Högskolan och 6 fordna elever af läroverket. Under året har Föreningen såvidt till Styrelsens kunskap kommit genom döden förlorat följande 5 ledamöter: Brukspatron M. Lindberg å Kohlsva bruk, Ingeniör Th. Bergstedt å Skruparp, Fabriksidkaren Ingeniör H. Palmerantz i Stockholm, Ingeniör J. A. E. Widberg i Stockholm samt eleven vid Tekniska Högskolan P. G. Rundeborg.

Antalet ledamöter uppgår för närvarande till 851, hvar af 101 äro elever vid Tekniska Högskolan, 750 f. d. elever af samma läroanstalt. Af sistnämnda grupp vistas f. n. 224 i Stockholm, 377 i landsorten, 113 i utlandet och återstoden, 36, på för Styrelsen obekant ort.

Det nu avslutade arbetsåret har i allmänhet företett en fortsatt och jemn utveckling af föregående års verksamhet. Att intresset för Föreningens allvarigare syften fortfarande uppehållits vid sidan af ett godt och angenämt kamratlif, har påtagligen ådagalagts i det värdefulla innehållet hos de färdigt besökta sektionssammanträdena, af hvilka särskildt de inom andra sektionen under det gångna arbetsåret utmärktes af större lifaktighet och benägenhet för utåt riktad verksamhet än under något föregående år. Men i och med det samma sektionslifvet sålunda utvecklats sig och faktiskt i sig upptagit nästan hela föreningslifvet, sådant det fordom tedde sig vid de allmänna sammankomsterna, så hafva dessa senare så godt som fullständigt förlorat allt fängslande innehåll och dermed äfven gått miste

om uppmuntran från de äldre ledamöternas sida. Att detta icke är ett verk enbart af det nu gångna året är själfklart, om det ock torde tydligast hafva under detsamma trädt i dagen. Detta förhållande, som väl ej var alldeles oförutsett, antyder emellertid, att Föreningen förr eller senare måste inträda i ett nytt utvecklingsskede, och att förändringar måste ske uti dess organisation. Det är nämligen ej i sin ordning, att en förening, hvilken såsom vår från att vara en kamratförening äfven utvecklats till en teknisk förening, skall låta sina öden bero af sammankomster, hvilka blott representeras af elever vid Tekniska Högskolan, och som äro i saknad af äldre och erfarna ledamöters närvaro och stöd.

Om således föreningslivet ej förmår i allo fylla de former, hvarvid Föreningen är bunden, så torde det dock, innan dessa former ändras, ännu någon tid vara skäl i att tillse, hvartåt den allt mer och mer erkända tekniska föreningen söker sin naturliga utveckling, på det att Föreningens sätt att lösa sina båda hufvuduppgifter, att på samma gång utgöra ett samband mellan dem, som äro eller varit den Tekniska Högskolans elever och att verka för den svenska industriens gagn, icke blott må komma att bero af en på förhand uppgjord konstruktion, utan äfven må grunda sig på vunnen erfarenhet.

I likhet med föregående år har Föreningens yttre verksamhet hufvudsakligen koncentrerats i tidskriftsföretaget, hvars lämpliga utveckling för närvarande måhända utgör Föreningens viktigaste fråga, och är det glädjande att omnämna, att intresset för företaget oförminskadt bibehållits såväl bland landsortsledamöter som bland öfriga ledamöter, något som lätteligen bestyrkes af, att antalet inbetalda årsavgifter för året fullt går upp mot beloppet för sistlidne år. Man finner häraf, att Föreningen ännu icke missräknat sig i sin förväntan att fortfarande af ledamöterna såväl inom som utom landet erhålla kraftigt stöd i sin sträfvan till egen förkofran och svenska industriens gagn. För önskvärdheten af ett ännu allmänare deltagande från ledamöternas sida tala dock med afgjord bestämdhet årets räkenskaper, hvilka på sätt längre fram visas, icke förete så gynnsamma resultat som önskligt vore.

Teknisk Tidskrift har fortfarande redigerats af Lektor W. Hoffstedt, biträdd af en redaktionskomité bestående af: Marin-ingeniör J. T. Pihlgren för maskinbyggnadskonst, Ci-

vil-ingeniör A. W. Cronquist för kemisk teknologi, Bergsingeniör N. W. Bosæus för bergsvetenskap, Lektor M. Isæus för husbyggnadskonst samt Maskindirektör E. Storekenfeldt för väg- och vattenbyggnadskonst. I likhet med förlidet år har tidskriften utgifvits i 8 häften, hvaraf 3:dje och 4:de samt 7:de och 8:de tillsammans utgjort dubbelhäften; och har tidskriften i afseende på text och planscher varit synnerligt rikhaltigt utrustad, hvilket delvis möjliggjorts genom den Letterstedtska Föreningens understöd och de vilkor den härför uppställt rörande norska och danska uppsatsers införande. Att tidskriften varit omsorgsfullt redigerad, därför borgar Lektor Hoffstedts och hans medarbetares erfarenhet och intresse för företaget, och står Föreningen icke blott härför i stor tacksamhetsskuld till honom och dem, utan äfven i särskild förbindelse till Lektor Hoffstedt, som godhetsfullt afstått från en icke obetydlig del (annonsprovision jemte kommission för fullständiga årgångar utlemnade som pesentexemplar) af det honom enligt Föreningens beslut tillerkända redaktörsarvodet för året. — Från Letterstedtska Föreningen har årliga anslaget utgått med 1,000 kronor, och har Föreningen derjemte i likhet med i fjol äfven för detta år haft tillfredsställelsen emottaga ett statsanslag af 1,600 kronor på enahanda vilkor som förut rörande exemplars aflemnade till vederbörande myndigheter.

En viktig nyhet inom en annan branch af Föreningens förläggareverksamhet har Styrelsen glädjen tillkännagifva, med att »Matrikeln öfver Teknologiska Institutets utexaminerade elever» efter flerårigt mödosamt arbete i dessa dagar utkommit från trycket. Författaren, Ingeniör C. G. Rystedt har med fullbordandet af denna matrikel icke blott lemnat ett arbete, som är af stort intresse för Teknologföreningen, utan äfven gifvit ett viktigt bidrag till utredningen af frågan, i hvad mån den tekniska undervisningen varit till gagn för industrien. Den oerhörda möda, hvarmed författandet af ett sådant arbete, som detta varit förenadt, torde väl fattas af få, ej ens af dem kanske, som haft tillfälle se, hvilka uppoffringar Ingeniör Rystedt förut gjort för Föreningen, men Styrelsen är viss om, att hvarje Föreningsledamot skall för detta arbete känna sig stå till honom i stor personlig tacksamhetsskuld.

Bland öfriga yttre angelägenheter af mera minnesvärd beskaffenhet må nämnas den hyllning, som Teknologföreningen bevisade Professor A. E. Nordenskiöld, då han

hemkom från sin senaste ishafsfärd, i det Föreningen såsom ett uttryck af aktning för detta stordåd och som en hedersbetygelse åt den forndne läraren vid Tekniska Högskolan lät genom utsedda deputerade till honom öfverlemnna en enkel men pryddlig helsningsadress. — Här torde äfven vara på sin plats att erinra om den betydelsefulla och med så allmänt deltagande omfattade fest, som på Föreningens initiativ under året anordnades med anledning af dess aktade hedersledamots, Professor Hjalmar Holmgrens 25-åriga lärareverksamhet vid Tekniska Högskolan. Då Teknisk Tidskrift fullständigt redogjort för såväl sjelfva jubelfestens förhandlingar som ock för sättet att uttrycksfullt angifva den stora aktning och kärlek, hvarmed den värderade läraren fortfarande omfattas af fornda och nuvarande elever, har Styrelsen här endast velat återkalla minnet af en fest, som varmt berört alla Föreningens ledamöter.

Beträffande åter Föreningens inre verksamhet må följande i hufvudsak anföras.

Allmänna sammankomsterna hafva under året varit 10, hvarvid företrädesvis löpande ärenden förekommit till afgörande. Af viktigare förhandlingar må framhållas en på goda grunder företagen mindre ändring i Föreningens stadgar, i det att i § 15 ett tillägg inskjutits, hvarigenom lydelsen blifvit följande:

»Till 1:sta sektionen höra de föreningsledamöter, som studera vid den Tekniska Högskolan, och *icke* förut derifrån utgått med afgångsbetyg, samt etc.: — — —

I fråga om Föreningens lokal har beslut fattats, att på 3:ne år prolongera det kontrakt, som gällande från 1875 under året gått till ända.

2:dra sektionen har haft 17 sammankomster, besökta i medeltal af 25 (högst 39, lägst 7) medlemmar. Föredrag hafva hållits öfver följande ämnen: »Om Tegners rotande ångmaskin»; »Om Amerikanska fristaten Minnesota's resurser och utomordentliga utveckling»; »Om den historiska utvecklingen af några inom textilindustrien epokgörande uppfinningar». Af uppställda diskussionsämnen hafva följande behandlats: 1 »Hvilken erfarenhet eger man om lämpligheten af nu gällande byggnadsstadga för Sveriges städer och byggnadsordningen för Stockholms stad». — 2 »Kunna några åtgärder vidtagas för att skaffa kroppsarbetaren billigaste och bästa lifsmedel?» — 3 »Kan man tänka sig såsom möjlig någon anordning, hvarigenom från Tekni-

ska Högskolan utexaminerade elever alltid sattes i tillfälle att praktiskt utbilda sig i sina respektive yrken på samma gång de genom detta öfningsarbete förtjenade sitt uppehälle?» — 4 »Huru skall, vare sig på offentlig eller enskild väg, vinnas största säkerhet och bästa kontroll med afseende på ångpannor?» 5 »Hvari bör man söka orsaken till, att våra konstruktioner af redskap och maskiner i allmänhet förefalla klumpiga i förhållande till t. ex. de amerikanska?» — 6 »Kan man säga, att det finnes någon egentlig kemisk industri här i landet, och om så ej är, hvad kan orsaken dertill vara?» — 7 »Vore det till fördel för landets industri, om till olika myndigheter afgifna tekniska reseberättelser m. m. blefve till trycket beforderade, och om så är förhållandet, huru bör denna publikation lämpligast anordnas?»

För de diskussioner, som härom förts har Teknisk Tidskrift fullständigt redogjort. Af dessa frågor äro för öfrigt 3 och 4 föremål för utredande behandling af utsedda komiterade, hvadan de ännu ej funnit sin slutbehandling inom sektionen. Förutom ofvanstående hafva diverse kortare meddelanden blifvit gjorda samt ritningar, kartor, profver, industriella föremål m. m. förevisade och förklarade.

Ett inkommet förslag att nedsätta sektionsavgifterna har äfven blifvit behandladt och antaget, hvarigenom dessa avgifter numera minskats till hälften för de ledamöter, hvilka till Föreningen orlägga årsavgift.

1:sta sektionen har haft 23 sammankomster besökta af i medeltal 27 ledamöter (högst 86, lägst 4), och hafva i likhet med föregående år af valda föredragande hållits följande föredrag: »Ett äfventyr på Justedalsbräen». — »Om tänderna». — »Om Tessin och Stockholms slott». — »Om Elfdalens porfyrverk». — »En blick i framtiden». — »Om förändringar i folkmängden i dess förhållande till rikedom». — »Om kautschuk». — »Om fotofonen och dess framtid». — »Om frenologien». Derjemte hafva åtskilliga diskussioner förekommit, och inre angelägenheter i öfrigt behandlats.

Inom Styrelsen hafva följande förändringar under året inträdt. Vid Marssammankomsten nyvaldes till ordinarie ledamöter Fil. Kand. N. O. W. Rahm samt Eleven vid Tekniska Högskolan A. E. Knös, den senare som inventarieförvaltare. Utsedd af 1:sta sektionen till dess sekreterare ingick i Styrelsen Eleven vid Tekniska Högskolan G. Wenström. Omvalda blefvo Ingeniör J. O. Andersson, ut-

sedd till Ordförande, vice Ordföranden J. A. Höjer samt Sekreteraren och Räkenskapsföraren C. J. Binnquist. Omvald af 2:dra sektionen till dess Sekreterare qvarstod Lektor O. E. Westin som styrelseledamot. Till suppleanter utsågos Fil. Kand. C. F. M. Lindman, J. J. Gibson, elever vid Tekniska Högskolan samt Ingeniör H. T. T. Cedergren. Under året har Hr Wenström afgått från sin befattning, och Hr J. H. Widmark i hans ställe blifvit utsedd.

Såsom ännu ett tillägg till årets händelser återstår att erinra om den hedersgåfva, bestående af en ordförandeklubba af guld en miniature, som genom insamling af ledamöterna åstadkommits och vid Marssammankomsten å Föreningens vägnar öfverlemnades till den då afgående ordföranden Ingeniör A. W. Cronquist till ett minne af den mångåriga och gagnande verksamhet i Föreningens tjänst, han då nedlade.

Slutligen får Styrelsen hänvisa till bifogad tablå öfver Föreningens ekonomiska verksamhet under året, hvaraf framgår, att slutresultatet i väsendtlig grad understiger motsvarande för år 1879, i det att totalbehållningen inskränker sig för 1880 endast till kronor 510,65, hvaraf kronor 381,71 tillkomma Byggnadskassan och återstoden kronor 128,94 Allmänna kassan. Att detta mindre gynsamma resultat icke varit för Styrelsen alldeles oväntadt, framgår af de erinringar Styrelsen tog sig friheten göra i föregående årsberättelse med anledning af den då ovanligt stora netto-behållningen. Varnande för optimistiska beräkningar påpekade Styrelsen då flera blifvande anledningar till ökade utgifter företrädesvis med afseende på tidskriften, hvilka ock, som synes icke uteblifvit. Dessutom hafva inkomsterna af inträdesafgifter och terminsafgifter uppgått till betydligt mindre belopp i år mot i fjol, hufvudsakligen beroende på ett minskadt elevantal vid Tekniska Högskolan samt färre inval. — Föreningens ekonomiska tillstånd har således under det afslutade arbetsåret icke i anmärkningsvärd grad förbättrats, hvadan sträng hushållning nog blir af nöden under nu ingående år, som, efter all sannolikhet, ej heller kommer att visa några lysande resultat i ekonomiskt hänseende. Medveten om att efter förmåga hafva sökt gagna på det tekniskt-industriella området, torde emellertid Föreningen ej hafva skäl att ångra de uppoffringar, den under det flydda arbetsåret fått vidkännas.

Under året har Föreningen fått emottaga följande gåfvor, hvilka härmed tacksamt erkännas.
Af Öfverdirektör K. Styffe: Fullständiga årgångar af »Jernkon-torets Annaler» för åren 1865—1880.

- » Ingeniörsföreningen: 1 ex. af dess tidskrift för året.
- » Ingeniör P. Lindell: Tidningen Norden för året.
- » Ingeniör G. Liljencrantz i Chicago: Broshyr om hamnbyggnader i Amerika.
- » Lektor O. E. Westin: 25 ex. af hans afhandling »Om För-sök vid Falu grufva öfver vattenkraftens tillgodogörande i turbiner».
- » Hr C. O. Helenius i Åbo: en studie »Om virtuella längden».
- » Ingeniör K. J. Sundström: 2 ex. af hans bok: »Anvisning till beräkandet af sprängämneens kraft».
- » Professor G. Nordenström och Ingeniör A. W. Cronquist: 1 ex. af deras gemensamt utgifna handbok: »Om Nitroglyce-rinhaltiga sprängämnen».
- » Svenska Slöjdföreningen: 1 ex. af samma bok.
- » 1877—1880 års elever vid Tekniska Högskolan: en samling fotografier.
- » Ingeniör C. G. Rystedt: En brouserad gipsbyst af Professor A. E. Nordenskiöld.
- » Hr O. Schunström: 2 ex. »Praktisk fickbok i Metriska systemet».

Dessutom hafva några mindre penningebelopp, utgörande öf-verskott från diverse insamlingar blifvit öfverlemnade till Byggnadskassan.

Stockholm i Mars 1881.

STYRELSEN.

TJENSTEMÄN, HEDERSLEDAMÖTER

och

LEDAMÖTER

I

TEKNOLOGFÖRENINGEN (T. I.) I STOCKHOLM.
